

Kiitämme mahdollisuudesta kertoa sidosryhmien odotuksia valtioneuvoston tulevia vastuullisen liiketoiminnan toimia kohtaan.

→ **Lisää tietoa yrityksiä koskevista sitovista ihmisoikeusvelvoitteista**

Useissa maissa on käynnistetty lainsäädäntöhankkeita yritysten sitovasta ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta. Ranska sääti vuonna 2017 lain ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta, Alankomaissa parlamentti keskustelee parhaillaan lapsityövoimaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta, Euroopan unionin jäsenvaltioissa toimeenpannaan tulevina vuosina konfliktimineraaleihin liittyvä huolellisuusvelvoitteen sisältävä direktiivi. Lisäksi useita suomalaisia yrityksiä koskevat myös Yhdysvaltojen Dodd Frank Act sekä Kalifornian osavaltion alihankintaketjujen ihmisoikeusvastuuta koskeva lainsäädäntö.

EHDOTUS: Työ- ja elinkeinoministeriö järjestää seminaarin em. lainsäädäntöhankkeista. Seminaarissa kuullaan kansainvälisiä asiantuntijapuheenvuoroja ja keskustellaan eri maiden lainsäädäntöhankkeista.

→ **Lisää panostusta ihmisoikeuksia kunnioittavaan julkiseen hankintaan**

Julkisia hankkijoita tulisi kannustaa hankinnoissa huomioimaan sosiaalinen vastuullisuus, jakaa parhaita käytäntöjä sekä osallistaa hankintaneuvontaa antavat tahot sosiaalisesti vastuullisen hankinnan lisäämiseen. Toivottavaa olisi myös kerätä tietoa siitä, millä tavoin ihmisoikeussensitiiviset hankinnat yleistyvät niin kuntien kuin valtion hankinnoissa. Valtion tulee myös aktiivisesti kantaa oma ihmisoikeusvastuunsa merkittävänä julkisena hankkijana.

EHDOTUS: Lisätään hankintojen ilmoituspalvelu Hilmaan hankintatietojen ilmoittamisen yhteyteen kohta, jossa tulee ilmoittaa, onko hankinnassa huomioitu sosiaaliset näkökohdat. Tämä toimenpide listattiin jo vuonna 2014 laaditussa UNGP NAP:ssa, mutta sen toteutus kaatui tuolloin teknisiin ongelmiin.

EHDOTUS: UM ja TEM järjestävät julkisten hankkijoiden (esimerkiksi Hansel, KL-Kuntahankinnat, isoimmat kaupungit), yritysten ja kansalaisjärjestöjen kesken pyöreän pöydän keskustelun, jossa pyritään edistämään parhaita käytäntöjä ihmisoikeuksien huomioimiseksi julkisissa hankinnoissa.

EHDOTUS: Laaditaan ihmisoikeusriskien kartoitus valtion hankinnoista. Riskikartoituksen perusteella laaditaan toimenpidesuunnitelma riskeihin puuttumiseksi yhdessä Hanselin ja valtiohallinnon hankinnoista vastaavien kanssa.

→ **Uudet NFR:n mukaiset yritysvastuuraportit tarkasteluun**

Vuoden 2016 lopussa toimeenpantu Non Financial Reporting -direktiivi velvoitti suomalaiset yritykset julkaisemaan ensimmäiset direktiivin mukaiset vastuullisuusraportit vuoden 2018 aikana. Lainsäädännön toimivuuden arvioimisen kannalta olisi tärkeää käynnistää julkinen keskustelu raporttien sisällöstä.

EHDOTUS: TEM laatii koosteen ja arvion NFR-direktiivin myötä julkaistuista ensimmäisistä yritysraporteista. Mitä tietoja yritykset ovat raportoineet, miten uusi lainsäädäntö on vastannut tarkoitustaan?

→ **Pk-yritysten ihmisoikeusvastuu**

Valtaosa suomalaisista yrityksistä on pieni- ja keskisuuria yrityksiä, joiden resurssit ihmisoikeusvastuun kantamiseen ovat heikommalla kuin isoilla yrityksillä. Pk-yritysten mukaan houkuttelemiseksi UNGP-työhön tulisi niille tarjota konkreettisia vinkkejä ja neuvoja ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusveloitteen noudattamiseen. Tällä varmistetaan paitsi pk-yrityksiä koskevan UNGP:n 2. pilarin mukaisen veloitteen toteutuminen, myös pk-yritysten kilpailukyky tilanteessa, jossa ihmisoikeuskysymyksiin aletaan kiinnittää enemmän huomiota niin julkisissa hankinnoissa kuin isojen yritysten B2B-ostoissa.

EHDOTUS: Järjestetään kansalaisjärjestöjen, pk-yritysten ja alan etujärjestöjen kesken pyöreän pöydän keskustelu, jossa pohditaan pk-yritysten riittävää ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusveloitetta.

→ **Kilpailulainsäädännöstä selvitys**

Vuonna 2015 julkaistun päivittäistavarakaupan yhteisen näkemyksen yhteydessä kävi ilmi, että Suomen kilpailulainsäädäntö rajoittaa yritysten mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä niiden alihankintaketjussa esiintyvien ihmisoikeusongelmien ratkaisemisessa.

Kilpailulainsäädännölliset esteet ovat joko todellisia juridisia esteitä tai ne perustuvat virheelliseen tulkintaan olemassa olevasta lainsäädännöstä.

EHDOTUS: TEM laatii selvityksen kilpailulainsäädännön rajoituksista koskien yritysten yhteistyötä ihmisoikeusongelmiin puuttumisessa. Mikäli juridisia esteitä havaitaan, selvitys tarjoaa konkreettisia ehdotuksia lainsäädännön korjaamiseen ongelman ratkaisemiseksi.